

COLUMBIA CIPŐ!!

Eleganciában a legszebb!
Minőségben a legjobb!
Árban a legolcsóbb!Garantált minőségű kézmunka!!
Cipők, bő- és sárkópók javítása
szakszerűen és olcsón.Gyári lerakat: ARADI UCCA 6. SZÁM, ALTH KÁROLY
a Délmagyarország lapkiadón tul.

AZ 1932. ÉV HALOTTAI

I.

As év végével rendszerint seregszemlét tart az újságíró, számbavéve, hogy távozott el az évek sorából olyan is, akiről annak idején nem emlékeztek meg az újságok, akiről nem bocsátottak ki gyászjelentést, esetleg egzotikumok voltak, de valamiképpen minden esetre hozzátartoztak a város életéhez.

JANUÁR.

mingyárt négy öreg lélek lekaszáásával kezdődik, ezekről külön emlékezünk meg. A többiek között van a névben egzotikus ortografiájú Tschöckel Hermann könyvnyomdász, Stumpf Pál ny. postafőellenőr és Rényi Károly városi szamvevő.

Február virágjában viszi el Lukhaupné Kósó Babyt. Kroó Sándorral a régi kereskedelem egyik agilis tagja sirba s általános megdöbbenés fogadja Bezdán József belvárosi plébános, püspöki helynök, halálát. A fogadalmi templom falai alig száradtak meg, kriptájába már a második papja száll alá. Megfázott egy temetésen, a baj egy-kettőre elintézte. Csodálatos valami volt az, mennyire nem szívesen jött haza a szülővárosába Makóról, ahol olyan jól érezte magát.

— Olyan vagyok én, mondta örökös derűjével, mint a kővér hízó. Az se mozdul magától, úgy kell a fülénél fogva kihuzni. Rám parancsoltak, hát pályáztam az állásra.

De nyilván a szülőföld hívta, vonzotta, hogy ne idegen földben pihenjen.

Petkóczy Lajos, minden rendőrtisztek legrokonszenvesebbje is vérző szívvel fogadta az előléptetést, mikor el kellett Szegedről mennie.

— Talán nemsokára visszakerülök én ide, vigasztalta magát.

Menekülve a régi otthonából, Szegeden találta meg a legbarátságosabb új otthont, aztán — valóban — nagyon hamar visszakerült, mégpedig örökös lakónak.

Ács Vilmos doktort is február viszi el, aránylag fiatalon. A régi fürge, létszeretettel teli kórházi orvos bohó temperamentumát ugyan lehűtötték az évtizedek, de nem ölheték ki belőle a derűt, az emberszeretetet.

Buday János ny. ítélőtáblai tanácselnökről sem hitte volna a mai generáció, hogy 86 éves. Elnöke volt az alapszabályok nélkül működő nyugdíjasoknak, akik talán nem véletlenül örözik tavasz-jöttén a Tisza-szobrot. Kell, hogy valami öntudat-alattiság legyen a vonzódásukban, mikor a régi idők ércprezentánsához közelednek. Vagy talán azért volna az egész, mert ott sűt a legmelegebben a tavaszi nap? Annyi bizonyos, hogy Budaynak sok minden nem tetszett a mai világból; kritizáló, zsörtölődő hangján tett megjegyzéseit soha el nem mulasztotta, viszont valószínű, hogy sok dolog nem tetszett neki akkor sem, amikor elmúlt korok voltak aktuálisak, különben János íróárs miért nevezte volna el Késér Jánosnak? Már pedig hol van már foltozkező timárvadék. Felmayer János és hová veszték az ő cservasnál mélyebben maró kiszólásai?

FEBRUÁRBAN

szabadítja meg hosszú szenvedését! a halál Baár Jenőnek, a Társadalombiztosító igazgatójának, hitvést s valósággal szinte azért tér vissza régi városába „Hephaistos”, hogy itt haljon meg 71 éves korában. A görög; mitológiában a szanta kovácsot hívták Hephaistosnak, — Kovács Antal, a mindenütt jelenlévő pénzügynök is bicegett, ezért ragadt rá a klasszikus elnevezés.

Szeged krónikásai még csak ezután méltathatják, hogy ki volt Kühn Vendelné, akit ezen a néven talán megközelítően sem ismernek annyian, mintha Fodor Julesát említenék. Kühn ur valamikor a régi 46-os ezred zenekarának derék tagja, aztán szegedivő formálódott polgár, — viszont felesége regényekbe illő jótékonyasága, egyénisége is roppant érdekes asszony. Most nem foglalkozhatunk vele részletesen, ezt a jogot fenntartjuk magunknak más alkalomra, annyit azonban nem lehet említeni nélkül hagyni, hogy neki volt Szegeden a legtöbb keresztánnya. Részletes statisztika nem áll a rendelkezésünkre, de emleget-

nek legalább százai, viszont igen harcias az a vátatkozó ellentábor, amely megtagadja ezt az adatot vagy ötvennel. Aztán nem is olyan akármilyen keresztánnya volt, amilyennek a parádézás okából felkérték szoktak lenni, hogy Isten neki, a megítéltetést lehetetlen visszautasítani, küldök egy pár olcsó fülbevalót, aztán vége. Fodor Julesa a keresztánnyai mellett állt még férjhezmenetelükkor is, részt vett a gondjaikban s a megelőzetéstől tartva elsőnek sugta a menyasszony fülébe:

— Aztán ha lány lesz...

A magyar-zamatunak mondott novellákban, kevés ilyen érdekes típus szerepel.

Szokatlanul nagy és főleg változatos a halottak februári listája, mintha csak azt mondaná a kurta hónap, hogy azért se hagyja magát megrövidíteni. Két nagyrabecsült matróna távozik el csaknem egyszerre. Az egyik Gál Kálmán, a másik Vass Károly özvegye. Az uruk élete, működése valamikor egybeforrott a Szeged-Csongrádi takarékos életével, fejlődésével. Gál Kálmán még közelebbi emlékkünkben van, Vass Károly elődje volt a vezérigazgatóságban Koós Elemérnek.

Özv. Dékány Ferencné is felcseréli földi birodalmát a tulvilággal. Valamikor Felsőtanya legnevezetesebb bábaasszonya, akit mindenki ismer — hosszú idők óta visszavonult matróna, aki csak a templomban érzi jól magát.

Vonatkozásában a mi halottunknak tekintjük Dömötör Sándor tüzérhadnagyot, aki csak átmenetileg teljesített más városban szolgálatot. „Duci bácsi” kedélye elpusztíthatatlannak tetszett, a kacagása valósággal orvosság, aki műkedvelői színpadon látta, az csak a színészi pályát sajnálhatta, mint amely meg van fosztva egy ilyen született tehetségtől. Mekkora utat kell megtennie az övéhez hasonló léleknek, amíg tragédiába fullasztja a porhüvelyét?

Miénk marad a másik halott is, Rerich Béla nevét örökké hirdetik alkotásai, főleg a fogadalmi Templom-tér. De ki váltja valóra megszüretlenül maradt sok álmát, akárcsak a lelkesítőjeért, szárnnyalásra készítőit? Valahogyan nem szívesen gondol az ember rá, hogy a fogadalmi templommal és az egész új, varázs-szerűen kialakult környezetével, emlékével, kapcsolatban már három nagy halottunk van: Várhelyi József, Rerich Béla és Klebelsberg Kunó gróf.

Március is szépen arat. Mindenek előtt Bokor Adolfot viszi el, hogy vele annyi, de annyi ragyogó aktivitást, lelkesedést, lelkesíteni tudást döntsön a semmibe. Szeged kereskedelmi életének korszakos történelmét jelenti az eltávoztak sorában Kúp Gyula neve. Emlékeztet arra az időre, amikor Szeged volt a Délvidék központja, innen tovább menni, bármilyen is, már feleslegesnek tetszett s egész sereg — azóta megszűnt — üzletünk fogalommal vált az országban, akárcsak a Schalk-ház Kassán, vagy a Bika Debrecenben.

Fogadást ajánlunk, hogy a mai generációnak (mondjuk: akár 30—40 éves korhatárig) fogalma sincs róla, ki volt özv. Vazulik Antalné. Nem egyesületek taglajstromában kell keresni a nevét, nem is ő maga — egyszerű szerény asszony — volt nevezetes, hanem valamikor az ura. Főtiszt a postán, ez azonban csak a kenyérpálya és a kötelesség. A szórakozás, meg a gyönyörűség a hivatallon kívül van, mikor ünnepségek alkalmával Vazulik bácsi rendezti a tűzijátékokat és ezzel a leghatározottabban, sőt mindenkinél különben emeli a fényt. Szünetdelve volt a tűzijáték, ragyogó kombinációkat talált ki, új figuráért ellevezett hetekig, aztán valóságos piromenikus gyönyörűséggel sepepte be az elismerést. Most utána ment az özvegye is abba a szférába, ahol nyilván Vazulik bácsira bizzák a nyári csillaghullások tűzijátékának megrendezését.

MÁRCIUS

viszi el Gábor Györgynét, Komáromi Rózsit, továbbá Szalay József kerületi főkapitány szépményű fiát és Gál Zsigmond fogorvost, akit a fogadalmi templom toronylépcsőjén fog el az első szédülés. A mi halottunknak számít Lendvai Sándor, a harcias külsejű és katonai pattingással beszédű Lendvai Sándor, aki egész életét Szegeden

töltötte s csak az egészsége megóvása érdekében pihent gyógyító helyen. Szegedi nagy idők tanúja szállt vele sirba, vízelőtli esztendőök agilis rendezője, gavallérja, saját állítása szerint kényes titkok tudója, amikből azonban soha semmit el nem árult. Mondom, mindig gavallér volt, azonfelül biztosító vezértitkár, már pedig micsoda titkár az, aki fecseg?

Említtük, hogy ezek a sorok a legteljesebb demokrácia jegyében íródnak, nem helyeznek kizárólagos súlyt a társadalmi előkelőségekre, hanem keresi a típusokat, a figurákat is, hogy a krónikás gombostű-végére szurja őket. Ezért nem hagyhatjuk ki az „Enekes Béla” állandó kísérőjét sem. Béla lelki dispoziációjáról lehetnek eltérőek a vélemények, ő azért egészen jól érzi magát, habár kevesebb jelenetet rögtönöz mostanában az uccán, mert ki nem állhatja a szuterént. Kisé:őjét Jutkának nevezte és soha groteszkebb teremtetést a szerencsétlenjénél. Idétlen teste gyengén fejlődött 10—12 éves gyereké, madárfeje torz. Mindig csak nyomában ballag Bélának, vele egyvonalba nem merészkedik, magát feleségnek nevezi, ha a kinevezett ura a legfelsőbb koldus-göggel meg is cáfolja nyomban:

— Hazudik, nem a feleségem, csak a cselédem. Azért olyan ellátásban részesítem, hogy sok vádama megirigyelhetné.

Valóban, az ártézi kut vizétől átforrósodott vaslapon helyet enged Jutkának is, aki szerényen meghuzza magát s most csak fejletlen nyolc évesnek látszik. De legalább Béla elnyúlhat hosszasan a vason, hogy izgatott polémiát folytasson nyugtalanító gyerekekkel, továbbá balga felnőttekkel, akik részvételt közelednek hozzá, hogy fölényes gorombaságot kapjanak cserébe. Jutkából aztán egy tavaszi napon elszáll a lélek, amelynek csodálatosképpen volt hozzá gusztusa, hogy ilyen szállást tartson, a Somogyi-telepi nyomortanya szalmazsákján összezsugorodva hever a kis gnóm. Elég volt egy hűvös szellő, hogy elvigye. Béla mankóját ugráltatva kullog a koporsója után, de hazatértevel nótával leplezi az elágyulását.

— Cselédem volt, ural ellátást biztosítottam neki, kapok a helyébe akár százat is.

Azonban munkahiány ide, vagy oda, a pozíció még mindig nincs betöltve, a hűvösebb napokon Béla egyedül találgatja a vaslapon, hogy hány fokos lehet a gőzfürdőt tápláló új forrás? Viszont az oknyomozó történelem számára jegezzük fel, hogy Jutkát voltaképpen Fülöp Etelkának hívták és 26 évesen halt meg.

Régi szegediek halálával van tele.

APRILIS

hónap. Kezdődik Perina Jenő terménykereskedő öngyilkosságával, folytatódik Peternelly Lajos kereskedő halálával. Nagy és tevékeny család volt ez valamikor, lassankint alig marad hirmondó belőle. König Salamon is a tavasz halottja, 81 évet ér meg a legöregebb nyomdász, aki valamikor jobb napokat is látott és sok érdekeset tudott mesélni a régi korból, amelyről minden hetyke bizonykodás nélkül is elhiszi a fiatalabb generáció, hogy jobb volt a mainál.

MÁJUS

Nagy Gyula ny. miniszteri tanácsos halálával köszönt be, — nagyon sokaknak fog sokáig hiányozni az ő nyugodt, finom egyénisége. Szilber Dezső sem úgy képzelte a nyugdíjas állapotot, hogy két nap alatt végezzen vele egy orv-betegség, hiszen maga az eleven temperamentum, tevékenység. Egyébként egyike azoknak a ritka szegedieknek, akinek ősei jelentős vezetőszerpet játszottak a város történetében. Dr. Nagy Samuné Kiss Sári tragikus gyorsaságú kora elmulása döbbsent meg májusban mindenkit, — szinte üres a város az ő elevevéstől lüktető egyénisége nélkül. A régi generációt ebben a hónapban Furbás Nándor, az átmeneti Csomafai Sándor sz. i. házi karmester, a legujabbat az élet nehézségei elül a halálba menekült Sebe Béla ügyvéd reprezentálja a gyászkrónikában. Egyéniségek egyben-másban, — talán esik még egyszer róluk bővebben is a szó.

Karácsony után is legkedvesebb ajándék felnőtteknek, gyermekeknek egy

RÓDLI

Kovács Testvérek csanaküzeméből 451
Arad-uca 24.